

Maturitní okruh č. 9

OBCHODNÍ KORPORACE

č. 90/2012 Sb. Zákon o obchodních společnostech a družstvech
(zákon o obchodních korporacích)

Obchodními korporacemi jsou **obchodní společnosti** a **družstva**.

PŘEHLED OBCHODNÍCH SPOLEČNOSTÍ

1. OSOBNÍ

- a) *veřejná obchodní společnost (v.o.s.)*;
- b) *komanditní společnost (k.s.)*.

Znaky:

- společníci ručí za závazky společností i osobním majetkem;
- osobní účast na řízení společností;
- není zde povinná tvorba základního kapitálu ani rezervního fondu

2. KAPITÁLOVÉ

- a) *společnost s ručením omezeným (s.r.o.)*;
- b) *akciová společnost (a.s.)*.

Znaky:

- společníci ručí za závazky společnosti omezeně nebo vůbec;
- společnosti řídí zvolené orgány;
- je zde povinná tvorba základního kapitálu i rezervního fondu.

3. EVROPSKÁ SPOLEČNOST A EVROPSKÉ HOSPODÁŘSKÉ ZÁJMOVÉ SDRUŽENÍ

Znaky:

- společníci ručí za závazky společnosti omezeně nebo vůbec;
- společnosti řídí zvolené orgány;
- je zde povinná tvorba základního kapitálu i rezervního fondu.

Družstva jsou družstvo a evropská družstevní společnost.

PZN: Evropská společnost, evropské hospodářské zájmové sdružení a evropská družstevní společnost se řídí ustanoveními tohoto zákona v rozsahu, v jakém to připouštějí přímo použitelné předpisy Evropské unie upravující evropskou společnost, evropské hospodářské zájmové sdružení nebo evropskou družstevní společnost.

Obchodní korporace se zakládá společenskou smlouvou. Společenská smlouva, kterou se zakládá kapitálová společnost, vyžaduje formu veřejné listiny. Společenská smlouva, kterou se zakládá družstvo podle tohoto zákona, se uzavírá přijetím ustavující schůzí. Pripouští-li právní předpis, aby společnost založil jediný zakladatel, zakládá se zakladatelskou listinou pořízenou ve formě veřejné listiny.

OSOBNÍ OBCHODNÍ SPOLEČNOSTI

Veřejná obchodní společnost

Veřejnou obchodní společností je společnost alespoň dvou osob, které podnikají pod společným obchodním jménem (firmou). Mohou ji založit jak fyzické, tak právnické osoby. V případě, kdy je společníkem právnická osoba, vykonává společnická práva a povinnosti jí pověřený zmocněnec, kterým může být pouze fyzická osoba.

PZN: Společníkem nemůže být ten, na jehož majetek byl v posledních 3 letech prohlášen konkurs, nebo byl návrh na zahájení insolvenčního řízení zamítnut pro nedostatek majetku, anebo byl konkurs zrušen proto, že je jeho majetek zcela nepostačující; kdo tento zákaz poruší, se společníkem nestane, i když společnost vznikne.

Vznik

Vzniká uzavřením *společenské smlouvy*, která musí obsahovat obchodní jméno, sídlo společnosti, předmět podnikání a soby zakladatelů. Návrh na zápis společnosti do obchodního rejstříku podepisují všichni společníci a přikládá se k němu společenská smlouva.

Ručení

Společnost odpovídá za své závazky celým svým majetkem. Za závazky společnosti ručí společníci společně a nerozdílně veškerým svým (i osobním) majetkem.

Jednání jménem společnosti

Jménem společnosti může jednat každý společník, každý společník má také právo společnost řídit, není-li společenskou smlouvou dohodnuto jinak.

Rozdělování zisku

Zisk se rozděluje mezi společníky rovným dílem. Totéž platí i pro případnou ztrátu.

Zdroj kapitálu

Představují ho vklady společníků a zisk společnosti. Společnost může získat i cizí kapitál.

Obchodní jméno

Musí obsahovat označení „*veřejná obchodní společnost*“, nebo zkratky *v.o.s.*; *veř. obch. spol.* Obsahuje-li firma jméno alespoň jednoho ze společníků, postačí označení „a spol.“.

PZN: Bez svolení všech ostatních společníků nesmí společník podnikat v předmětu podnikání společnosti, a to ani ve prospěch jiných osob, ani zprostředkovávat obchody společnosti pro jiného. Společník nesmí být ani členem statutárního nebo jiného orgánu jiné obchodní korporace s obdobným předmětem podnikání, ledaže se jedná o koncern.

Komanditní společnost

Vzniká na základě *společenské smlouvy*. Zakladateli musí být alespoň dvě osoby, z nichž jedna musí být *komanditista* a druhá *komplementář*.

Zdroj kapitálu

Vklady společníků, ve společenské smlouvě musí být uvedena výše vkladu komanditistů.

Ručení

V této společnosti existují dvě skupiny společníků:

- 1) *Komplementáři* – to jsou společníci, kteří ručí za závazky společnosti celým svým (i osobním) majetkem.
- 2) *Komanditisté* – ručí za závazky společnosti jen do výše nesplaceného vkladu zapsaného v obchodním rejstříku a určeného společenskou smlouvou.

PZN: Komanditista, jehož jméno je uvedeno ve firmě, ručí za dluhy společnosti jako komplementář.

Rozdělování zisku

Polovina zisku připadá komplementářům a polovina komanditistům podle výše jejich vkladu. Část zisku, která připadla společnosti, se po zdanění rozdělí mezi komanditisty v poměru jejich podílů. Ztrátu komanditisté nenesou, neurčí-li společenská smlouva nebo rozhodnutí všech společníků jinak.

Kompetence řízení

Výkonným (statutárním) orgánem společnosti jsou zásadně komplementáři, kteří jsou oprávněni k vedení společnosti. Komanditisté mohou pouze kontrolovat a nahlížet do účetních knih.

Obchodní jméno

Musí obsahovat označení „*komanditní společnost*“ nebo zkratky *k.s.*; *kom.spol.*

KAPITÁLOVÉ OBCHODNÍ SPOLEČNOSTI

Společnost s ručením omezeným

Společnost s ručením omezeným je společnost, za jejíž dluhy ručí společníci společně a nerozdílně do výše, v jaké nesplnili vkladové povinnosti podle stavu zapsaného v obchodním rejstříku v době, kdy byli věřitelem vyzváni k plnění.

Podíl společníka ve společnosti s ručením omezeným se určuje podle poměru jeho vkladu na tento podíl připadající k výši základního kapitálu, ledaže společenská smlouva určí jinak.

Druhy podílů

(1) Společenská smlouva může připustit vznik různých druhů podílů. Podíly, se kterými jsou spojena stejná práva a povinnosti, tvoří jeden druh. Podíl, se kterým nejsou spojena žádná zvláštní práva a povinnosti, je podíl základní.

(2) Určí-li tak společenská smlouva, může společník vlastnit více podílů, a to i různého druhu.

Různé druhy podílů a jejich obsah se určí ve společenské smlouvě.

Společníci se zapisují do seznamu společníků, který vede společnost.

Kmenový list

(1) Určí-li tak společenská smlouva, může být podíl společníka představován kmenovým listem.

(2) Kmenový list lze vydat pouze k podílu, jehož převoditelnost není omezena nebo podmíněna.

(3) Kmenový list je cenný papír na řad. Kmenový list nelze vydat jako zaknihovaný cenný papír.

(4) Kmenový list nemůže být veřejně nabízen nebo přijat k obchodování na evropském regulovaném trhu ani na jiném veřejném trhu.

Zdroj kapitálu

Představují ho vklady společníků, které tvoří základní kapitál společnosti, dále vytvořený zisk a případně cizí kapitál.

Vklad

(1) Minimální výše vkladu je 1 Kč, ledaže společenská smlouva určí, že výše vkladu je vyšší.

(2) Výše vkladu může být pro jednotlivé podíly stanovena rozdílně.

Nepenžitý vklad ocení znalec vybraný ze seznamu znalců vedeného podle jiného právního předpisu.

Společenská smlouva

Obsahuje:

- a) firmu společnosti,
- b) předmět podnikání nebo činnosti společnosti,
- c) určení společníků uvedením jména a bydliště nebo sídla,
- d) určení druhů podílů každého společníka a práv a povinností s nimi spojených, dovoluje-li společenská smlouva vznik různých druhů podílů,
- e) výši vkladu nebo vkladů připadajících na podíl nebo podíly,
- f) výši základního kapitálu a
- g) počet jednatelů a způsob jejich jednání za společnost.

Společenská smlouva při založení společnosti obsahuje také

- a) vkladovou povinnost zakladatelů, včetně lhůty pro její splnění,
- b) údaj o tom, koho zakladatelé určují jednatelem nebo jednatelemi, popřípadě členy jiných orgánů společnosti, kteří mají být podle tohoto zákona voleni valnou hromadou,
- c) určení správce vkladů a u nepeněžitého vkladu jeho popis, jeho ocenění, částku, kterou se započítává na emisní kurs, a určení osoby znalce, který provede ocenění nepeněžitého vkladu.

Údaje uvedené při založení společnosti lze po vzniku společnosti a po splnění vkladové povinnosti ze společenské smlouvy vypustit.

Před podáním návrhu na zápis společnosti do obchodního rejstříku se splatí celé vkladové ážio a na každý peněžitý vklad nejméně jeho 30 %.

Společník splní vkladovou povinnost ve lhůtě určené společenskou smlouvou, nejpozději však do 5 let ode dne vzniku společnosti nebo od převzetí vkladové povinnosti za trvání společnosti.

Orgány společnosti:

- 1) **Valná hromada** – je nejvyšším orgánem společnosti. Schvaluje stanovy a jejich změny, rozhoduje o změně společenské smlouvy, o zvýšení či snížení základního kapitálu, volí a odvolává ostatní orgány společnosti, rozhoduje o vzniku a zániku společnosti atd.; Valnou hromadu svolává jednatel alespoň jednou za účetní období, ledaže tento zákon nebo společenská smlouva určí, že valná hromada má být svolána častěji.
- 2) **Jednatel (é)** – statutárním orgánem společnosti je jeden nebo více jednatelů, kterým náleží obchodní vedení společnosti. Jednatel nemůže být zároveň členem dozorčí rady. Platí pro ně zákaz konkurence.
- 3) **Dozorčí rada** – je kontrolním orgánem. Dohlíží na činnost jednatelů, kontroluje účetní knihy atd. a podává zprávy valné hromadě ve lhůtě stanovené společenskou smlouvou, jinak jednou ročně. Členové dozorčí rady jsou voleni valnou hromadou. Dozorčí rada by měla mít alespoň 3 členy. **Její zřízení není povinné!**

Rozdělení zisku

Společníci se podílejí na zisku určeném valnou hromadou k rozdělení mezi společníky v poměru svých podílů, ledaže společenská smlouva určí jinak. Neurčí-li společenská smlouva nebo valná hromada jinak, vyplácí se podíl na zisku v penězích.

Obchodní jméno

„Společnost s ručením omezeným“, nebo zkratky „*spol. s r.o.*; *s.r.o.*“

Akciová společnost

Je to společnost, jejíž kapitál je rozvržen na určitý počet akcií. Základní kapitál se vyjadřuje v českých korunách. V případě, že akciová společnost vede podle zvláštního zákona účetnictví v eurech, může vyjádřit základní kapitál v eurech.

Výše základního kapitálu akciové společnosti je alespoň 2 000 000 Kč, nebo 80 000 EUR. Akcionář splatí emisní kurs jím upsaných akcií v době určené ve stanovách nebo v rozhodnutí valné hromady o zvýšení základního kapitálu, nejpozději však do 1 roku ode dne vzniku společnosti nebo od účinnosti zvýšení základního kapitálu.

Založení

K založení společnosti se vyžaduje přijetí stanov. Ten, kdo přijal stanovy a podílí se na úpisu akcií, je zakladatel.

Stanovy obsahují také

- a)** firmu a předmět podnikání nebo činnosti,
- b)** výši základního kapitálu,
- c)** počet akcií, jejich jmenovitou hodnotu, určení, zda a kolik akcií bude znít na jméno nebo na majitele, anebo zda budou vydány jako zaknihované cenné papíry, popřípadě údaj o omezení převoditelnosti akcií,
- d)** mají-li být vydány akcie různých druhů, jejich název a popis práv s nimi spojených,
- e)** počet hlasů spojených s jednou akcií a způsob hlasování na valné hromadě; mají-li být vydány akcie o různé jmenovité hodnotě, obsahují stanovy také počet hlasů vztahujících se k té které výši jmenovité hodnoty akcií a celkový počet hlasů ve společnosti,
- f)** údaj o tom, který ze systémů vnitřní struktury společnosti byl zvolen, a pravidla určení počtu členů představenstva nebo dozorčí rady,
- g)** jiné údaje, stanoví-li tak tento zákon.

Stanovy při založení společnosti obsahují také

- a)** údaje o tom, kolik akcií který zakladatel upisuje, za jaký emisní kurs, způsob a lhůtu pro splácení emisního kursu a jakým vkladem bude emisní kurs splacen,
- b)** v jaké výši musí být splacen základní kapitál k okamžiku vzniku společnosti,
- c)** tehdy, bude-li emisní kurs akcií plněn nepeněžitými vklady, jméno vkladatele, popis nepeněžitých vkladů, jakož i počet, jmenovitou hodnotu a druh akcií, které se za tento nepeněžitý vklad vydají, jejich formu nebo údaj, že budou vydány jako zaknihované cenné papíry, a určení znalce, který provede ocenění nepeněžitého vkladu,
- d)** určení ceny nepeněžitých vkladů při založení společnosti,
- e)** alespoň přibližnou výši nákladů, které v souvislosti se založením společnosti vzniknou,
- f)** údaj o tom, koho zakladatelé určují členy orgánů společnosti, kteří mají být podle stanov voleni valnou hromadou,
- g)** určení správce vkladů a tehdy, mají-li být vydány akcie jako zaknihované cenné papíry, čísla majetkových účtů, na které mají být zaknihované akcie vydány.

Údaje uváděné při založení společnosti lze po vzniku společnosti a po splnění vkladové povinnosti ze stanov vypustit.

Orgány společnosti

Systém vnitřní struktury společnosti

(1) Systém vnitřní struktury společnosti, ve kterém se zřizuje představenstvo a dozorčí rada, je systém dualistický.

(2) Systém vnitřní struktury společnosti, ve kterém se zřizuje správní rada a statutární ředitel, je systém monistický.

1) **Valná hromada** – je vrcholným orgánem společnosti. Rozhoduje o všech zásadních otázkách společnosti. Valnou hromadu svolává představenstvo alespoň jednou za účetní období, ledaže stanovy určí, že valná hromada má být svolána častěji.

2) **Představenstvo** – je statutárním orgánem společnosti. Členové představenstva jednají jménem společnosti a zapisují se do obchodního rejstříku. Představenstvu přísluší obchodní vedení společnosti. *Zákaz konkurence* - člen představenstva nesmí podnikat v předmětu činnosti společnosti, a to ani ve prospěch jiných osob, ani zprostředkovávat obchody společnosti pro jiného, nesmí být členem statutárního orgánu jiné právnické osoby se stejným nebo obdobným předmětem činnosti nebo osobou v obdobném postavení, ledaže se jedná o koncern, nesmí se účastnit na podnikání jiné obchodní korporace jako společník s neomezeným ručením nebo jako ovládající osoba jiné osoby se stejným nebo obdobným předmětem činnosti.

3) **Dozorčí rada** – je kontrolním orgánem společnosti, její zřízení je povinné. Neurčí-li stanovy jinak, má dozorčí rada 3 členy. I pro ně platí zákaz konkurence.

Obchodní jméno

Celým názvem „akciová společnost“, nebo zkratky *a.s.*; *akc. spol.*

Akcie

Je to cenný papír, s nímž jsou spojena práva akcionáře podílet se na majetku a řízení společnosti.

Musí obsahovat:

a) označení, že jde o akcii,

b) jednoznačnou identifikaci společnosti,

c) jmenovitou hodnotu,

d) označení formy akcie, ledaže akcie byla vydána jako zaknihovaný cenný papír, a

e) u akcie na jméno jednoznačnou identifikaci akcionáře a údaje o druhu akcie, popřípadě i s odkazem na stanovy.

Kmenové akcie nemusí obsahovat údaje o druhu. Kusová akcie musí obsahovat označení „kusová akcie“.

Forma akcie

(1) Akcie může mít formu cenného papíru na řad nebo na doručitele; to platí obdobně pro zaknihované akcie.

(2) Akcie ve formě cenného papíru na doručitele se označuje jako akcie na majitele. Společnost může vydat akcie na majitele pouze jako zaknihovaný cenný papír nebo imobilizovaný cenný papír (*listinný cenný papír, který byl předán do hromadné úschovy a dále vystupuje v zaknihované podobě*); to platí obdobně též pro změnu formy nebo podoby akcií.

(3) Akcie ve formě cenného papíru na řad se označuje jako akcie na jméno.

Seznam akcionářů

Akcie na jméno se zapisuje do seznamu akcionářů, který vede společnost. Vydala-li společnost zaknihované akcie, mohou stanovy určit, že seznam akcionářů je nahrazen evidencí zaknihovaných cenných papírů.

Akcie:

a) na majitele (na doručitele)

Společnost může vydat akcie na majitele pouze jako zaknihovaný cenný papír nebo imobilizovaný cenný papír (*listinný cenný papír, který byl předán do hromadné úschovy a dále vystupuje v zaknihované podobě*); to platí obdobně též pro změnu formy nebo podoby akcií.

b) na jméno

Je převoditelná na jinou osobu tzv. **rubopisem**, v němž se uvede jednoznačná identifikace nabyvatele. Nelze je prodat, ani převést bez souhlasu emitenta. Jejich obchodovatelnost tedy může být omezena.

Další typy akcií:

kmenové akcie - jsou to základní, běžné akcie.

prioritní akcie – držitelé těchto akcií mají právo na přednostní výplatu dividend, ovšem stanovy společnosti mohou určit, že s těmito akciemi není spojeno právo hlasovat na valné hromadě.

Zatímní list

(1) Určí-li tak stanovy, mohou být práva a povinnosti spojená s nesplacenou akcií spojena se zatímním listem.

(2) Zatímní list je cenný papír.

Burza cenných papírů - je to místo nákupu a prodeje akcií. Prodávají se a kupují za odlišné ceny od jmenovité (nominální) hodnoty, za tzv. **tržní ceny**, které se rovněž označují **kurz akcie**.

Nominální (jmenovitá) hodnota cenného papíru – je částka, která je na cenném papíru uvedena.

Tantiéma - je to odměna členům orgánů a.s.

Dividenda - je to podíl na zisku a.s. (část zisku připadající na jednu akcii).

DRUŽSTVA

Družstvo je společenství neuzavřeného počtu osob, které je založeno za účelem vzájemné podpory svých členů nebo třetích osob, případně za účelem podnikání.

Družstvo má nejméně 3 členy.

Firma obsahuje označení „družstvo“.

Založení družstva

Stanovy jsou základní normou, kterou se řídí činnost družstva.

Obsahují:

- a) firmu družstva,
- b) předmět podnikání nebo činnosti,
- c) výši základního členského vkladu, popřípadě vstupního vkladu,
- d) způsob a lhůtu jejich splacení přístupujícím členem,
- e) způsob svolání členské schůze a pravidla jejího rozhodování,
- f) počet členů představenstva a kontrolní komise a délku jejich funkčního období,
- g) podmínky vzniku členství v družstvu a
- h) práva a povinnosti člena družstva a družstva.

Ustavující schůze družstva vedle přijetí stanov zvolí členy orgánů družstva a schválí způsob splnění základního členského vkladu, popřípadě i vstupního vkladu.

Návrh stanov vypracuje svolavatel, jímž je fyzická osoba písemně k tomu pověřená zájemci o založení družstva.

Svolavatel svolá zájemce o založení družstva vhodným způsobem k ustavující schůzi.

Vklady

Každý člen se podílí na základním kapitálu družstva základním členským vkladem.

Urdí-li tak stanovy, může se člen podílet na základním kapitálu jedním nebo více dalšími členskými vklady. Výše dalších členských vkladů může být pro jednotlivé členy různá.

Výše základního členského vkladu je pro všechny členy družstva stejná.

Vkladová povinnost v rozsahu rozdílu mezi základním členským vkladem a vstupním vkladem musí být splněna ve lhůtě určené ve stanovách, která nesmí být delší než 3 roky.

Vznik členství

Členství v družstvu vzniká jen při splnění všech podmínek stanovených tímto zákonem a stanovami, a to

- a) při založení družstva dnem vzniku družstva,
- b) dnem rozhodnutí příslušného orgánu družstva o přijetí za člena nebo pozdějším dnem uvedeným v tomto rozhodnutí, nebo
- c) převodem nebo přechodem družstevního podílu.

Příhláška uchazeče o členství i rozhodnutí družstva o přijetí musí mít písemnou formu a vždy obsahují firmu družstva, jméno a bydliště nebo sídlo uchazeče o členství a vymezení jeho družstevního podílu.

O přijetí do družstva rozhoduje představenstvo nebo jiný orgán družstva určený stanovami, s výjimkou kontrolní komise.

Členství v družstvu vzniká na dobu neurčitou. Družstvo vede seznam členů.

Orgány družstva

1. **členská schůze** – je to nejvyšší orgán družstva. Rozhoduje o základních otázkách rozvoje družstva. Schází se nejméně jednou za rok.
 - ◆ schvaluje účetní uzávěrku;
 - ◆ volí a odvolává představenstvo a kontrolní komisi;
 - ◆ rozhoduje o rozdělení zisku, případně úhradě ztráty;
 - ◆ rozhoduje o sloučení, rozdělení, přeměně nebo zániku družstva atd.
2. **představenstvo** – je statutárním orgánem družstva (zastupuje ho navenek a jedná za něj).
Zákaz konkurence člena představenstva.
3. **kontrolní komise** – je kontrolním orgánem družstva, odpovídá se pouze členské schůzi, je nezávislá na představenstvu. *Zákaz konkurence člena kontrolní komise.*

Orgány malého družstva

- (1) V družstvu, které má méně než 50 členů, mohou stanovy určit, že se představenstvo nezřizuje a statutárním orgánem je předseda družstva.
- (2) Kontrolní komise se v družstvu majícím méně než 50 členů nezřizuje, neurčí-li stanovy jinak. Není-li kontrolní komise zřízena nebo neurčí-li stanovy jinak, vykonává její působnost členská schůze; každý člen družstva má vůči statutárnímu orgánu družstva stejnou pravomoc jako kontrolní komise.
- (3) Jestliže se počet členů zvýší nad limit uvedený v odstavci 1, je družstvo povinno změnit stanovy a jmenovat představenstvo a kontrolní komisi ve lhůtě 3 měsíců ode dne, kdy tato skutečnost nastala, jinak může soud družstvo zrušit a nařídit jeho likvidaci; to neplatí, pokud v této lhůtě opět poklesne počet členů družstva pod limit stanovený v odstavci 1.